

YAYIN

Ken Yeang'dan Eko-Altyapı

GEÇTİĞİMİZ HAZİRAN AYINDA WILEY YAYIN EVİNDEN ÇIKAN, ECOMASTERPLANNING (EKOLOJİK PLANLAMA) KİTABI, KEN YEANG'IN İNGİLTERE ORIJINLI LLEWELYN DAVIES YEANG VE MALEZYA ORTAKLARI T.R. HAMZAH & YEANG OFİSLERİNİN 30'U AŞKIN PROJESİNE YER VERİYOR.

ENİSE BURCU KARAÇİZMELİ

Ekoloji, sürdürülebilirlik, su yönetimi ve insan yerleşimleri üzerine odaklanan Ken Yeang, yeşil tasarım konusunda uzman ve bu alanda Amsterdam, Kuala Lumpur, Kuveyt, Mumbai, Singapur, Vancouver'ı da kapsayan pek çok dünya kentinde çalışmalarını sürdürüyor. Aynı zamanda İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin 2005'de Küçükçekmece - Avcılar Kentsel Tasarım Projesi için açılan davetli yarışmanın müellifi.

Mimar ve "ekotasarımcı" Ken Yeang, temel dayanağı çevre olan planlama eğilimine yaklaşımını sunuyor kitabında. Kitapta ekolojik mimarlık, planlama ve iklimsel veriler doğrultusunda geliştirilen biyo-iklimsel mimarlık üzerine uzun yıllardır çalışan Yeang'ın

kitabında, hazırladığı master planlar ve stratejilerden bir seçki yer almakta. Projelerinde özellikle sistemik bir biyolojik entegrasyonun (biyoentegrasyon) üzerinde duran Ken Yeang bütünlüşmeyi amaçlayan planlama yaklaşımında dört ayrı katmandan oluşan bir "eko-altyapıdan" söz ediyor. Bu katmanları gri, mavi, kırmızı ve yeşil olarak ayırıyor: ekomühendislik sistemleri için donatıları kapsayan gri altyapı; alandaki tüm su sistemleri ve su yönetiminden oluşan mavi altyapı; yaşam alanlarını, sert peyzaj ve düzenleyici sistemleri içeren kırmızı altyapı; alanın iç bölgelerindeki ekosistemlerle ilişkili bir ekolojik altyapı oluşturmak için gerekli olan doğal dokudan oluşan yeşil altyapı. Bu dört sistem, Yeang'ın tüm çalışmalarının temelini

oluşturuyor. Bu katmanlı yaklaşımın ve stratejik kararların ayrıntılı işlendiği ilk kısmı takiben projeler, detaylarıyla bu çoklu çerçevede ele alınıyor.

Önerdiği dört katmanlı altyapı sisteminin detaylı anlatımı, izlenen yöntemlerinde aktarıldığı kitapta, eko-altyapının faydaları; karbondioksit etkisinin azaltılması, doğal havalandırma, iklim kontrolü, sel önlemleri,

AL-SHAMİYAH Mekke, Suudi Arabistan

▼▼ Projelerinde sistemik bir biyolojik entegrasyonun üzerinde duran Ken Yeang, planlama yaklaşımında dört ayrı katmandan oluşan bir "eko-altyapıdan" söz ediyor. ▼▼

SOMA Bangalore, Hindistan

biyoçeşitlilikte artış, habitat restorasyonu gibi işlevsel faydaların yanında estetik değerlendirmelere de yer veriliyor. Geleneksel planlamanın ekosistemleri oldukça tahrip etmesi, kentin yapı dokusuyla doğal alanların parçalanıp yok olmaya yüz tutmasının, ekolojik bağlantıların zayıflamasına ve kopmasına neden olduğunu vurguluyor Yeang. Bu parçalanmayla fauna ve floradaki türlerin hareket alanı, bununla birlikte güvenlik alanları da daralıyor.

Bu tür bir planlama tahrifatına karşın Ken Yeang, yeşil koridorlardan oluşan ağ sistemleri olarak eko-altyapıların doğal çevreyi korumanın yanında oluşturabileceğini vurguluyor. Bu tip bir ağ sistemi, yapılı çevreden kaynaklanan ekolojik hasarı peyzajın parçalanması (fragmentasyon) evresinde durdurup, onun kendi kendini yenilemesine olanak sağlar. Bununla birlikte daha büyük bir parçalanmanın önünü kesiyor ya da yeşil dokuların yok olmasına engel teşkil ediyor. Ekolojik kaliteleri, buna bağlı olarak kendi içlerindeki ekosistemlerin özgünlüğü, alanın büyüklüğü

ve içindeki tür zenginliğiyle doğrudan ilişkili olduğu gibi, farklı ekosistemlerle "doğru" fiziksel bağlantılara sahip olması da büyük önem taşıyor. Çalışmalarında bu bütünlük, ekolojik planlamanın peyzaj ve yerleşim açısından kararları net bir şekilde okunan Yeang, yeşil yaklaşımın, bir eko-altyapı'dan ziyade çoğu projede yeşillendirmiş alanlar ve çatı bahçelerinden ibaret olmasını eleştiriyor.

Kitapta yer alan projeler arasında Amsterdam Üniversitesi doğal ve geri dönüşümlü malzeme kullanımıyla öne çıkıyor. Projenin kapladığı alan mümkün olduğunca az seviyede tutulmuş. Yağmur suyunun kompleksin gereksinimlerinde kullanılacak şekilde depolama birimlerinde toplanması, çatılardaki akıllı hücrelerle, yapılar doğal havalandırma ve ışık sağlanması ve fotovoltaiik hücrelerle tüm yapıyı birimler için yenilenebilir enerji üretimi projenin öne

çıkaran özelliklerinden. Suudi Arabistan Mekke'de Al Shamiyah için yapılan plan çalışması ise topoğrafyayı takip eden bir alanda park görevi üstlenen merkezi bir ekolojik koridor üzerinden şekilleniyor. Özel, yarı özel, kamusal, yarı kamusal alanların net bir şekilde tanımlandığı planda ulaşım olarak raylı sisteme ağırlık verilmiş.

Yeşil tasarımın ve ekolojinin, pratik anlamıyla enerji etkin ve doğaya uyumluluk kriterlerinin proje konseptlerinin başlıca amaçları olduğu günümüzde uzun yıllardır bu alanda çalışmış Ken Yeang'ın çalışmaları ekolojik planlamanın en önemli örnekleri arasında. Ekoloji, planlama ve mimari tasarımda uzun bir süre daha hakim akım, alternatifini çıkmadıkça en doğru izlek olarak kalacak gibi görünüyor. Ecomasterplanning teorik ve pratik anlamda konuyla ilgilenenlere iyi bir rehber niteliğinde. ✪

KEN YEANG

1948 yılında Malezya'da doğan Ken Yeang, mimar-plancı ve yeşil tasarım üzerinde uzmanlaşmış bir teorisyen. Amerika ve İngiltere'de öğrenim gördü ve Cambridge Üniversitesi'nde doktorasını tamamladı. Cambridge Üniversitesi'nde yeşil tasarım, ekolojik tasarım ve planlama, bioklimatik tasarım ve yüksek yapılar üzerine çalıştı. The Skyscraper, Bioclimatically Considered: A Design Primer ve Ecodesign: A Manual for Ecological Design gibi ekolojik tasarımla ilgili yayınların sahibi.

Llewelyn Davies Yeang'ın ortağı olan Ken Yeang, Illinois, Hawai, Malaya ve Tongji Üniversiteleri'nde dersler verdi. Aga Khan, RAIA, Prinz Claus ve UIA August Perret'yi de kapsayan birçok ödüle layık görüldü.